

SİNDİRİM SİSTEMİ KANSERLERİ

Sindirim sistemi (Gastrointestinal sistem veya GI olarak da bilinir), ağızdan anüse kadar birbiri ile devamlılık gösteren uzunbir yoldur. Temel olarak görevi; gıda tüketme ve sindirme, bunlardan besin ve enerji sağlamak ve ardından oluşan atık sindirim ürünlerini uzaklaştırmaktır. Sistem; yemek borusu, mide, bağırsaklar, pankreas, safra kesesi ve karaciğeri içerir.

Bu sistemin kanserleri tüm kanserler içerisinde yaygın olarak karşımıza çıkmakta olup tedavisi bu konuda özelleşmiş uzmanlar tarafından verildiğinde hastalara şifa olmaktadır.

Hastanemizde de İstanbul'da tek, ülkemizde ise sayılı olan kanser hastalıkları tedavisine özelleşmiş uzman kliniği hizmet vermektedir.Haftanın her günü gastroenterolojik cerrahi polikliniğimiz hastalarımıza hizmet vermektedir.

Özefagus (Yemek Borusu) Kanseri

Yemek borusu, dişler tarafından mekanik öğütülme işlemi sonrasında gıdanın ağızdan mideye ulaşmasını sağlayan sindirim sistemi kısmıdır. Özefagus kanseri ise yemek borusunda, yutaktan itibaren mideye kadar olan bölümde görülen kanserdir.Özofagus kanserleri, dünya genelinde tüm kanserler arasında 6. sırada yer almaktadır. Tüm kanserlerin yüzde 1,5–2'sini, sindirim sistemi kanserlerinin ise yüzde 5-7'sini oluşturmaktadır. Görülme sıklığının coğrafi bölgelere göre değiştiği bilinmektedir. Beslenme alışkanlıkları, özellikle de çok sıcak içeceklerin fazla miktarda ve sık alınması belirgin risk faktörü olarak kabul edilmektedir. Ülkemizde Doğu Anadolu'da sigara ile birlikte çok sıcak ve fazla miktarda çay içme alışkanlığının olması bu bölgede bu hastalığın fazla görülmesine yol açmaktadır. Sigara, alkol, taze sebze ve meyvenin yetersiz alımı, özofagus kanseri için risk oluşturan en önemli 3 etken olarak kabul edilmiştir.

Belirtileri; yutma güçlüğü, kilo kaybı, göğüs bölgesinde yanma ve ağrı,kusma, gıdaların ağza geri gelmesi, boyunda şişlik, iştahsızlık, ses kısıklığı, kanama, öksürük ve boğulma hissidir.Özefagustaki yerleşim yerine göre uygulanan tedavi yöntemleri de değişiklik göstermektedir.

Mide Kanseri

Batının sol üst kısmında yer alan mide, sindirim sisteminin bir parçasıdır ve gıdaların parçalanmasından sorumludur. Mide kanserlerinin %95'i mide iç katmanındaki bez dokuda başlar (bez doku, asit ve enzimler gibi sindirim sıvılarının üretilmesinden sorumludur). Tüm kanserler arasında en sık karşılaşılan 4. kanser olan mide kanseri, midenin herhangi bir bölgesine yerleşen ve genellikle lenf bezleri, karaciğer, akciğer gibi organlara yayılabilen özelliğindedir. Mide kanseri çeşitli nedenlerden dolayı mide mukozasında kötü huylu tümörlerin gelişmesi sonucunda gerçekleşir.

Mide kanserinin pek çok nedeni olabilir. Başlıca nedenleri ise:

***Beslenme şekli:** Mide kanseri nedenlerinin en önemlisi, yanlış beslenme alışkanlıklarıdır. Özellikle mangalda pişmiş et ve benzeri gıdalar, aşırı tuzlanmış ve salamura yapılmış sebzeler, işlenmiş gıdalar mide kanserinin oluşmasına zemin hazırlar. Mide kanserinden korunmanın en iyi yolu ise Akdeniz tipi beslenme tarzını benimsemektir. Organik ve taze meyve sebzeler mide kanserine karşı koruyucudur.

***Enfeksiyonlar:** Mide kanserine neden olan önemli bir faktör de H.plorienfeksiyonudur. Mide kanseri vakalarının %65-85'inde H.plorienfeksiyonu görülmüştür. H.plorienfeksiyonlu olguların %2'sinde de mide kanserine rastlanmaktadır.

***Sigara ve Alkol:** Önlenebilir bir mide kanseri nedeni ise sigaradır. Özellikle alkol ile birlikte tüketildiğinde mide kanseri olma olasılığını arttırmaktadır. Sigara ve alkolden uzak durarak mide kanseri olma riski düşürülebilir.

***Genetik:** Mide kanserinde de diğer tüm kanserlerde de olduğu gibi genetik faktörler önemlidir. Mide kanseri vakalarının %10'unda genetik faktörler öne çıkar.

Mide kanseri, erken dönemde hiçbir belirti vermeyebilir. Mide kanserinin belirtileri arasında ilk göze çarpan hazımsızlık ve şişkinliktir. Etli gıdalara karşı isteksizlik de mide kanseri belirtileri arasındadır. Mide kanserinin ileriki safhalarında ise; karın ağrısı, bulantı, kusma, yemek yedikten sonra şişkinlik, kilo kaybı görülmektedir.

Mide kanseri tanısı ile kanserin tipi belirlendikten sonra uygulanacak tedaviye karar verilir. Mide kanseri tedavisi multidisipliner yaklaşımı gerektirmektedir. Uzman ekip çalışması ve

dam donanımlı bir hastane ile başarı sağlanabilmektedir. Mide kanseri tedavisinde kansere neden olan tümörün uygun şekilde çıkarılması tedavinin en önemli kısmını oluşturur. Erken evrede yapılan başarılı cerrahi operasyonlar, hastanın yaşam süresi açısından çok önemlidir. Ameliyatla hastanın midesinin bir bölümü ya da tümü alınabilir. Midesinin tümü alınan hastalarda, bağırsaktan yeni mide yapılır ve hasta bundan sonraki yaşamını normal bir şekilde devam ettirebilir. Bu şekilde yaşayan hastalara az ve sık yemeyi gerektiren diyet önerileri sunulur. Bazı hastalarda mide alındıktan sonra kanserin şekline göre doktorun uygun gördüğü ışın ya da ilaç tedavisi uygulanabilir.

Kalın Bağırsak (Kolon-Rektum) Kanseri

Bağırsak kanseri (kolon kanseri), sindirim sistemimizin en son bölümü olan kalın bağırsağın (kolon) kanseridir. Kalın bağırsak kanseri vakalarının büyük bölümü adenomatöz polip adı verilen küçük, kanseröz olmayan (iyi huylu) hücre kümeleri şeklinde başlar. Bu poliplerden bazıları zamanla kalın bağırsak kanserine dönüşebilmektedir.

Belirtileri:

*İshal veya kabızlık yada dışkı kıvamındaki değişiklikler dâhil olmak üzere bağırsak alışkanlıklarında dört haftadan daha uzun süren değişiklik,

*Rektal kanama veya dışkıda kan,

*Kramp,

*Gaz veya ağrı gibi ısrarcı karın rahatsızlığı,

*Bağırsağın tamamen boşaltılamadığı hissi,

*Zayıflık veya halsizlik açıklanamayan kilo kaybıdır.

Tedavisi ise hastalığın tuttuğu bağırsak segmentine, evresine göre değişiklik gösterebilmektedir. Tedavisinde; cerrahi müdahale, kemoterapi ve radyasyon tedavisi tek veya kombine şekillerde kullanılabilir.

Doç. Dr. Mustafa DUMAN

Gastroenteroloji Cerrahisi Eğitim Görevlisi